

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 32.—, polletno Din 16.—, četrtletno Din 9.—, inozemstvo Din 64.—, — Poštno-čkovni račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon Interurban 113.

Cena inseratov: cela stran Din 2000.—, pol strani Din 1000.—, četrt strani Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—, 1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Sadovi lajične šole na Francoskem.

Lajik je neduhovnik ali svetni človek. Med lajištvom in klerom = duhovništvom ni treba biti protivrnosti, marveč mora vladati vzajemnost in sodelovanje za skupne krščanske cilje. Na Francoskem pa je beseda lajik dobila proticerkveni in protibožji smisel. Koncem preteklega stoletja je biti lajik pomenjalo ne verovati v Boga, dandanes pomenja biti proti Cerkvi in proti Bogu. Laicizem je torej stremljenje po osvoboditvi vsega javnega življenja od vpliva Cerkve in duhovnikov. Da doseže laicizem svoj namen, se mora predvsem šola laizirati, to je, duhovnik in z njim veronauk se mora odstraniti iz šole.

Na Francoskem imajo od leta 1882. državno lajično šolo, šolo brez vsakega verskega pouka. In kakšne sadove je prinesla ta šola? Liberalec Constans se je v »Figaru«, enem izmed največjih francoskih listov, bridko pritožil: »Nravna pokvarjenost se med šolsko mladino širi z besnečo naglico. Pri otrocih je izginila vsa sramežljivost. Izgon vere iz šole je povzročil to zlo.« Statistično je dokazano, da je izmed 100 francoskih otrok, ki se vsako leto od dajo v prisilno vzgojo, 89% iz brezverske državne šole. Predno se je na Francoskem vpeljala laična šola, je imela Francoska 16.000 mladoletnih zločincev. Deset let pozneje, ko so začeli zoreti prvi plodovi laične šole, to je, leta 1892. je bilo na Francoskem že 41.000 mladoletnih zločincev. To število narašča od leta do leta. Spričo teh žalostnih dejstev je leta 1910. socialistični poslanec Alard odkrito priznal: »Le priznajmo, hoteli smo usmrtiti Boga, pa smo s tem edini potrebni morali zadali smrtni udarec.« Nek drug iskren Francoz je priznal in izjavil: »Lajicizem je zla usoda Francoske, on nam izprazni je zibeljke, on nam ruši svetost domačega ognjišča, on nam zastruplja obitelj, on nam razdeja Francosko hujše nego katerakoli vojna in kuga.«

Lajična ljudska šola na Francoskem je v dvojni sužnosti. Prva je sužnost veri in Cerkvi sovražnemu framasonstvu (prostožidarstvu). Skoro vsi prosvetni ministri so bili člani »Društva pouka«, ki je direktna podružnica framasonstva. Druga ravno tako huda sužnost pa je sužnost šole socialističnemu in komunističnemu učiteljstvu. Od 135.000 državnih učiteljev lajičnih

šol je 78.000 včlanjenih v socialističnem sindikatu (zvezi) učiteljev, 26.000 pa je včlanjenih v zedinjenem boljševiškem sindikatu. Torej je od 135.000 državnih učiteljev 104.000 socialistov in komunistov. List ljudskošolskih učiteljev »Emancipacija« (osvoboditev učiteljev) zmagoslavno ugotavlja: »Da, mi smo rdeča šola. Mi tega nikakor ne tajimo, marveč mi smo ponosni na to ter se s tem dičimo.«

Učiteljski sindikat (zveza) vrši največji vpliv na ves pouk v državnih ljudskih šolah. Člani te učiteljske zveze so večinoma izvoljeni v šolske svete po pokrajinah. Vsled tega imajo odločilni glas pri potrditvi učnih knjig in pri določitvi pouka v šolah. Imajo odločilno besedo pri upravi šolstva, ker se nihče ne upa njim nasprotovati. Iz teh značilnih dejstev sledijo z nujno potrebo zaključki, ki jih I. Guirand v katoliškem listu »La Croix« (»Križ«) dne 22. januarja 1929 tako-le ugotavlja: »Vlada ni več gospodar svojih šol. Lajična država ne more več razpolagati s svojim učiteljstvom. Laizatorji z leta 1881. Buisson in I. Ferry so hoteli osebe ljudskih šol pretvoriti v nekaj lajičnega kler v rokah države. Toda ta lajičen

kler danes obrača hrbet državi, češ, da šola ne pripada več zastareli in mlahavi upravi, šola pripada samim učiteljem, organiziranim v sindikatu. Fabrike delavcem, zemlja tistim, ki jo obdelujejo, rudokopi rudarjem itd., tako že dolgo govorijo socialisti. Šole pa pripadajo učiteljem, tako danes govori množstvo učiteljev, ki je postalo socialistično.«

Tako je vlada Francije izgubila razpolaganje nad šolo, katero je radi tega odtrgala od Cerkve, da bi popolnoma postala njena last. Državna oblast je Cerkve izrinila iz šole sedaj pa državno oblast tišči iz šole organizirano socialistično in komunistično učiteljstvo.

Lajična šola je ideal (vzor) in cilj hrepenenja nekaterih, recimo mnogokaterih ljudi pri nas. Radi tega nastopajo proti temu, da bi v šolah, in sicer v vseh šolah verski pouk dajal duhovnik. Nastopajo proti zasebnim šolam, zlasti proti tistim, ki dajejo mladini versko-moralno vzgojo. Proti takim nastopom, težnjam in zahtevam je treba pokazati na sadove državne lajične šole na Francoskem. Žrtve lajične francoske šole so ne samo Bog in Cerkve, marveč tudi francoska domovina. Istim potom gre ta razvoj tudi v drugih državah, kjer se posnema francoski vzor lajične šole, odtujene Bogu in Cerkvi.

V NAŠI DRŽAVI.

Nj. Vel. kralj se zopet mudi na Bledu.

Vrhovni zakonodajni svet v Beogradu se bavi že dolgo z načrtom zakona o ljudskih šolah. Glede novega ljudskošolskega zakona je predlagal zgoraj omenjeni zakonodajni svet, da naj bo veronauk obvezen predmet in ga naj poučujejo duhovniki. Kjer je dovoljno število veroučnih ur, se naj postavijo posebni kateheti. Kjer ni predpisanega števila ur za nastavev kateheta, se morajo brigati dušni pastirji za brezplačno poučevanje verouka. Po novem načrtu ostanejo obstoječe zasebne šole, nove se ne bodo smele ustanavljati. Glede vzdrževanja ljudskih šol je važen ta del iz novega načrta, ki pravi: Nova šolska poslopja padajo v breme občin. Glede učiteljskih stanovanj pa je treba ločiti učitelje po kmečkih in mestnih občinah. V kmečkih občinah mora-

jo občine učiteljem preskrbeti stanovanja, vendar pa so učitelji dolžni, plačati občinam stanarino. V mestih pa dolžnosti preskrbe učiteljskih stanovanj za občine ne obstoja.

Kako zgleda agrarna reforma v Sloveniji? Kmetijsko ministrstvo je izdalo pregled o stanju agrarne reforme v celici državi. Naše čitatelje bo zanimala le agrarna statistika Slovenije, ki je ta-le: V področju mariborske oblasti je 65 veleposestnikov, ljubljanske 85. Posestev od 100 do 150 juter je v mariborski oblasti 51, v ljubljanski jih ni. Od veleposestnikov, ki imajo do 150 juter je v ljubljanski oblasti 46, v mariborski pa 81 naših državljanov, dočim je tujcev v ljubljanski 40, v mariborski pa 36. Po narodnosti je Jugoslovanov v ljubljanski 46, v mariborski 48 posestnikov. Nadalje je v mariborski oblasti en Čeh, en Poljak, v ljubljanski en Francoz, en Nemec iz rajha ter 34 Nemcev iz Avstrije, dočim je v mariborski oblasti 54 posestnikov Nemcev iz Avstrije. En posestnikov je v mariborski oblasti Anglež, devet pa Madjarov in trije Itali-